

Araştırma Makalesi/Research Article

Hemşirelikte Etik Konulu Araştırmaların Bibliyometrik Analizi: Web of Sciences Veri Tabanı Örneği

Bibliometric Analysis of Research on Ethics in Nursing: Web of Sciences Database Example

Asuman Çobanoğlu¹ Sevil Pamuk Cebeci²

¹ Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Giresun, TÜRKİYE

² Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, TÜRKİYE

Geliş tarihi/ Date of receipt: 20/08/2024

Kabul tarihi/ Date of acceptance: 08/04/2025

© Ordu University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Türkiye, Published online: 23/06/2026

ÖZ

Amaç: Çalışmanın amacı, hemşirelikte etik kavramını araştıran çalışmaların taranması, bu çalışmaların bibliyometrik özelliklerini analiz ederek eğilim ve içeriklerinin belirlenmesi ve elde edilen mevcut kanıtların sunulmasıdır.

Yöntem: Araştırmada tanımlayıcı ve bibliyometrik analiz yöntemi kullanıldı. Araştırma verileri 27 Mart 2024 tarihinde Web of Sciences Core Collection (WoSCC) veri tabanından “ethic” or “ethics” or “ethic dilemma” or “ethic decision” or “ethic decision making” or “ethic issues” or “ethic conflicts” or “ethic care” or “nursing ethic” anahtar kelimeleri kullanılarak elde edildi.

Bulgular: Bu alanda WoSCC’de ilk makale 1977 yılında yayımlanmıştır. Yayımlanan makalelerin toplam atıf sayısının 82.919 olduğu belirlenmiştir. Konuyla ilgili en fazla yayını yapan kurumun Sao Paulo Üniversitesi (118 makale), en fazla yayını yapan ülkenin Amerika (2.111 makale), en fazla yayını yapan derginin ise Nursing Ethics (2.992 makale) olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Bu bibliyometrik analiz sonucunda, son yıllarda hemşirelikte etik konusuylla ilgili yayın sayısının arttığı, konunun daha fazla araştırıldığı ve makale sayısı ile doğru orantılı olarak atıf sayısının da arttığı belirlendi. Yapılan çalışmalarda “hemşireler için etik kurallar, ahlaki sıkıntı, palyatif bakımda etik, eğitimde etik, profesyonel etik” kavramlarının yoğun şekilde çalışıldığı dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bibliyometrik analiz, etik, hemşirelik, hemşirelikte etik

ABSTRACT

Objective: The aim of the study is to scan the studies investigating the concept of ethics in nursing, to determine the trends and contents of these studies by analyzing their bibliometric properties, and to present the existing evidence obtained as a result.

Methods: The research was used in descriptive and bibliometric analysis. The research data were obtained from the Web of Sciences Core Collection (WoSCC) database on March 27, 2024, using the keywords "ethic" or "ethics" or "ethic dilemma" or "ethic decision" or "ethic decision making" or "ethic issues" or "ethic conflicts" or "ethic care" or "nursing ethics".

Results: The first article in this field was published in WoSCC in 1977. The total number of citations of published articles was 82.919. It was found that the institution publishing the most on the subject was the University of Sao Paulo (118 articles), the country publishing the most was the USA (2.111 articles), and the journal publishing the most was Nursing Ethics (2.992 articles).

Conclusion: As a result of this bibliometric analysis, it was determined that the number of publications on ethics in nursing, especially in recent years, has increased, has been researched more, and the number of citations has increased in direct proportion to the number of articles. It is noteworthy that the concepts of "ethical rules for nurses, moral distress, ethics in palliative care, ethics in education, professional ethics" have been studied intensively in the studies.

Keywords: Bibliometric analysis, ethics, ethics in nursing, nursing

ORCID IDs of the authors: AÇ: 0000-0002-5656-1910; SPC: 0000-0002-3788-5784

Sorumlu yazar/Corresponding author: Asuman Çobanoğlu

Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Giresun, TÜRKİYE

e-posta/e-mail: asuman.cobanoglu@giresun.edu.tr

Atıf/Citation: Çobanoğlu A, Pamuk Cebeci S. (2026). Hemşirelikte etik konulu araştırmaların bibliyometrik analizi: Web of Sciences veri tabanı örneği. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi. 9(3), 542-553. DOI:1038108/ouhcd.1536315

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Giriş

Hemşirelikte etik konusu, hemşireliğin dünyada varoluş sürecine kadar uzanmakta ve hemşireler için en eski etik kodlar olarak kabul edilen, 1893 tarihli Florence Nightingale Andı ile başlamaktadır (Fowler, 2009). Hemşirelik etik ilkelerin gelişiminin başlangıç aşamalarında, hasta hakkındaki ayrıntılı bilgilerden daha çok ailenin durumu ve aile üyeleri arasındaki ilişkiler önemsenmekteydi. Eğitimdeki ilerlemelerle birlikte, hemşireliğin kolej ve üniversitelere taşınmasından yaklaşık on yıl sonra erdem etiğine odaklanılmıştı. Bu dönemde dahi hastaların ırk, inanç veya milliyetlerine bakılmaksızın tedavi ve bakıma kabul edilmesi savunuluyordu (Fowler, 2016).

Mesleklerin büyük çoğunluğunda olduğu gibi hemşirelikte de akademisyenler ve klinisyenler tarafından şekillendirilen etik kuralları vardır. Etik kuralları, hemşirelik mesleğinin topluma kendimizi ne için ve hangi şekilde sorumlu tuttuğumuza dair verdiği sözleri temsil eder (Beauchamp ve Childress, 2019). Uluslararası Hemşireler Konseyi (International Council of Nurses - ICN), Hemşireler için Etik Kuralları, Etik Kodları; hemşirelerin üstlendiği farklı roller kapsamında etik açıdan uygun hemşirelik uygulamalarını tanımlayan ve yönlendiren, hemşirelerin ve hemşirelik öğrencilerinin etik değerlerini, sorumluluklarını ve meslek yükümlülüklerini ifade eden bir belge olarak değerlendirmektedir (ICN, 2021). Hemşirelik etiği, hemşirelerin hemşirelik etiğinin genel ilkelerini ve normlarını anlamalarına, bunlara hâkim olmalarına, hemşirelikte eleştirel düşünme ve etik karar alma yeteneklerini geliştirmelerine ve klinik eylemlerini yönlendirmelerine yardımcı olmada önemli bir rol oynamaktadır (Zhen ve ark. 2022).

Hemşirelerin bilgi ve becerilerini nasıl kullanacaklarına dair verdikleri kararların bireysel ve keyfi olmaması gerekmektedir. Bireyler, hemşirelerin sağlık hizmeti sunarken dürüst, düşünceli ve yetkin olduklarına güvenmek isterler. Profesyonel hemşirelerin, hastalarının çıkarlarını ön planda tutarak karar aldıkları, mevcut seçenekleri kısıtlamadıkları veya gizlemedikleri bilinmeli ve bu güven hissi sağlanmalıdır (Grace, 2023). Bu tür durumlarda Etik Kodlar, hemşirelerin rollerine, görev ve sorumluluklarına, mesleki yargılarına ve hastalar, hizmet alan diğer bireyler, iş arkadaşları ve diğer sağlık profesyonelleriyle iletişimlerine rehberlik etmektedir (ICN, 2021). Hemşirelikte mesleki etiğe bağlılık, yüksek kaliteli bakımın temelini oluşturur ve bu nedenle etik konusunun önemi giderek artmaktadır.

Bir araştırma alanı olarak hemşirelik etiği, mesleğin amaçları, uygulamanın kapsamı ve sınırları, hemşire klinisyenlerin, eğitimcilerin ve akademisyenlerin beklentileri ve disiplinlerarası bilgi gelişiminin gelecekteki yönü ile ilgilidir (Lingler ve Deem, 2024). Literatürde hemşirelik etiği hakkındaki Web of Science'daki ilk yayın 1977'de Myra E. Levine (Nursing ethics and the ethical nurse) ve Patrick Romanell (Ethics, moral conflicts, and choice) tarafından yayınlanmıştır. Bu makalelerin yayınlanmasında itibaren hem yayın sayısı hem de bu alanda yazılan araştırmalara yapılan atıf sayısı hızla artmaya devam etmiştir. Son yıllarda hemşirelikte etik konulu bilimsel araştırmaların artması, klinik ortamda çok yönlü etik ikilem ve ahlaki sıkıntılarla karşı karşıya gelinmesi (Jansen ve ark., 2020) nedeni ile alanda referans alınacak kapsamlı bir bibliyometrik analiz çalışmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmada 27 Mart 2024 tarihine kadar hemşirelik alanında etik konulu araştırmaları sistematik olarak gösteren Web of Science Core Collection (WoSCC) veri tabanı üzerinden bibliyometrik analiz yapılarak incelendi. Bu anlamda çalışmanın alanda yapılacak çalışmalara ve üretilecek projelere referans olabileceği düşünülmüştür. Ayrıca bu çalışma, araştırmacıların çalışmalarını yayınlamak uygun dergileri seçmelerine, en çok atıf alan yayınların içeriklerini öğrenmelerine, iş birliği yapabilecekleri uygun yazarları, ülkeleri ve kurumları bulmalarına ve konuyla ilgili önemli çalışmalara erişmelerine yardımcı olacaktır.

Yöntem

Araştırmanın Amacı ve Türü

Çalışmanın amacı, hemşirelikte etik kavramını araştıran çalışmaların taranması, bu çalışmaların bibliyometrik özelliklerini analiz ederek eğilim ve içeriklerinin belirlenmesi ve elde edilen mevcut kanıtların sunulmasıdır. Bu araştırma tanımlayıcı ve bibliyometrik analiz çalışmasıdır.

Araştırma amacına paralel olarak Web of Science (WoS) veri tabanından elde edilen çalışmalar aşağıdaki araştırma soruları çerçevesinde incelendi:

- 1-Çalışmaların yıllara, ülkelere göre dağılımı ve bağlantı gücü nedir?
- 2-Alana en çok katkı sunan yazarlar, kurumlar ve ülkeler nedir?
- 3-Çalışmaların kurumlara göre dağılımı ve bağlantı gücü nedir?
- 4-Çalışmaların anahtar kelimelere göre dağılımı ve anahtar kelimelerin toplam bağlantı gücü nedir?

5- En çok atıf alan makale, yazar ve dergilerin dağılımı nasıldır?

6-En çok atıf alan makalelerin içerik analizi nasıldır?

Verilerin Toplanması

Araştırmada, hemşirelik alanında etik konusu ile ilgili yapılan yayınları incelemek amacıyla bibliyometrik veri analizi yapılmıştır. Bibliyometrik araştırma, bir konuyu temsil eden çalışmaların, yazarların, dergilerin ve iş birliklerinin bulunmasını sağlayan bir yöntemdir. Bibliyometrik analiz, verileri hem nicel olarak hem de nitel olarak değerlendirmemize olanak sağlar. Aynı zamanda mevcut literatürdeki araştırmaların eksiklikleri ve önemli yönleri ortaya çıkararak yeni çalışmaların oluşmasına katkı sağlamaktadır (Çobanoğlu, 2024). Bibliyometrik analize alınacak veriler, 27 Mart 2024 tarihinde Web of Science Core Collection üzerinden taranarak elde edilmiştir. Web of Science Core Collection önemli ve etkili bilimsel yayınları içermesi ve akademik karar vermede temel kriter olarak kullanılması nedeniyle seçilmiştir (Çobanoğlu, 2024). Web of Sciences veri tabanı Social Sciences Citation Index (SSCI), Science Citation Index Expanded (SCI-Expanded), Emerging Sources Citation Index (ESCI), Book Citation Index - Social Sciences & Humanities (BKCI-SSH), Arts & Humanities Citation Index (A&HCI), Book Citation Index- Science (BKCI-S), Conference Proceedings Citation Index - Social Science & Humanities (CPCI-SSH), Conference Proceedings Citation Index - Science (CPCI-S) gibi önemli bilimsel indeksleri içermektedir (Web of Sciences, 2025). Araştırmanın verileri “ethic” or “ethics” or “ethic dilemma” or “ethic decision” or “ethic decision making” or “ethic issues” or “ethic conflicts” or “ethic care” or “nursing ethic” anahtar kelimeleri kullanılarak elde edildi. Anahtar kelime taraması sonucu toplam 322.778 yayına ulaşıldı. Literatür taramasında WoSCC veri tabanında “nursing” kategorisinde (nursing=8.043) ve döküman tipi olarak “article” (n=6.098) olan yayınlar dahil edilme kriterlerini oluşturdu. Araştırma kapsamına alınacak makalelerde dil sınırlandırması yapılmadı. Yayın dili İngilizce olan makale sayısı 5.827’dir. Araştırma verileri analiz edilmeden önce yazarlar tarafından kontrol edilerek tekrar eden 3 makale araştırma kapsamından çıkarıldı. Çalışmanın veri tabanı iki ayrı yazar tarafından bağımsız olarak incelendi ve birlikte nihai karar verilerek araştırmaya dahil edilecek makaleler elde edildi. Bu dahil edilme kriterleri sonucunda 6.095 makaleye ulaşıldı. Daha sonra

araştırma kapsamına alınan tüm bibliyografik veriler WoSCC veri tabanından Excel elektronik tablosuna “(savedrecs.xls)” aktarıldı. Tanımlayıcı olan bu araştırma Epidemiyolojide Gözlemsel Çalışmaların Güçlendirilmesi (STROBE) raporlama kılavuzuna göre yazıldı.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma verileri tanımlayıcı, bibliyometrik analiz ve içerik analizi ile değerlendirildi. Tanımlayıcı içerik analizi, WoSCC veri tabanından alınan makaleler üzerinden araştırmacılar tarafından yapıldı. Bibliyometrik analiz ise VOSviewer programı (Version 1.6.20, Center for Science and Technology Studies of Leiden University) kullanılarak yapıldı. VOSviewer programı bibliyografik verilere haritalama ve görselleştirme yapan bir yazılım aracıdır. Araştırma verilerinin tanımlayıcı özellikleri (yayınların yıllara göre dağılımı, en çok yayın yapan yazar, ülke ve kurum en çok atıf alan yayınlar ve dergiler) WOSCC üzerinden alınarak tablo olarak gösterildi. Bibliyometrik analizde, atıf analizi, ortak yazar analizi, ortak kelime analizi ile ülke, kurum ve yazar iş birliği analizleri yapıldı. Atıf analizi, ülkelerin, yazarların, dergilerin ve makalelerin etkisini ortaya konulmasında atıf sayılarını odaklanan bir analizdir. Ortak yazar analizi bir yayının üretilmesinde iki veya daha fazla yazarın katılımını bize gösterir. Bu analiz bize yazarlar ve ülkeler arası iş birlikleri sonucunda ortaya çıkan ağların görüntüsünü vermektedir (Talan, 2021). Ortak kelime analizi, çalışmaların başlıkları, özetleri veya anahtar kelimelerinde yer alan kavram veya kelimelerin arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmaktadır. Bibliyometrik analiz sonucu oluşan haritalamada, ögeler daire şeklinde temsil edilir ve bir ögenin etkinliği ne kadar yüksekse, daire o kadar büyük olur. Ögeler arasındaki bağlantıları temsil etmek için ise çizgiler kullanılmaktadır. Ögeler arasında arasındaki bağlantının kısa mesafede veya yakın konumda olması, bu ögeler arasındaki ilişkinin gücünü vurgulamaktadır (Özkan, 2023).

Bulgular

İlgili Literatürün Dağılım Özellikleri

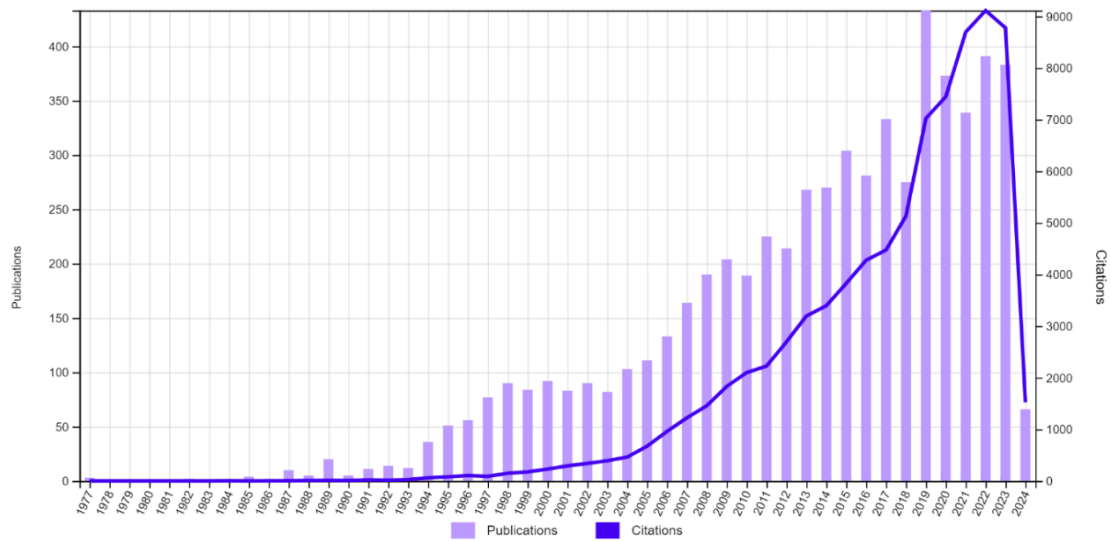
Bibliyometrik analize alınan 6.095 makalenin toplam atıf sayısı 82.537. Konuyla ilgili ilk makale 1977 yılında Myra E. Levine ve Patrick Romanell tarafından American Journal of Nursing dergisinde yayımlanmıştır. En fazla makale 2019 yılında yayımlanmış (433 makale), en fazla atıf ise 2022 yılında (9147 atıf) yapılmıştır. Hemşirelikte etik konusunda en fazla yayın yapan yazar University of

Turku Deparment of Nursing Science'tan Leino-Kilpi, Helana (65 makale) olmuştur. İkinci olarak Constance Milton (51 makale), üçüncü olarak ise Gastmans, Chris olmuşturlardır (35 makale). En fazla yayın yapan kurum University of Sao Paulo (118 makale), en fazla yayın yapan ülke Amerika (ABD) (2.111 makale), en fazla makale yayımlayan dergi ise Nursing Ethics dergisi olmuştur (2.992 makale)

(Tablo 1). Konuyla ilgili en fazla makale yayımlayan ilk üç dergi Nursing Ethics (1.976 makale), Journal of Advanced Nursing (320 makale) ve Revista De Pesquisa Cuidado E Fundamental Online olarak sıralanmıştır (178 makale) (Tablo 1). Bu üç dergi, alanda yayımlanan makalelerin %58'ini yayımlamıştır. (Tablo 1, Şekil 1).

Tablo 1. Hastaların demografik özellikleri ile tedavi ve taburculuk süreçlerine ilişkin özellikleri (n=112)

Yazar	Makale Sayısı	Kurum	Makale Sayısı	Ülke	Makale Sayısı	Dergi	Makale Sayısı
Leino-Kilpi, Helena	65	University of Sao Paulo	118	Amerika	2.111	Nursing Ethics	1.976
Milton, Constance	51	University of Turku	86	İngiltere	990	Journal of Advanced Nursing	320
Gastmans, Chris	35	University of Oslo	85	Brezilya	559	Revista De Pesquisa Cuidado E Fundamental Online	178
Norberg, Astrid	32	Karolinska Institute	73	Kanada	515	Scandinavian Kournal of Caring Sciences	178
Barlem, Edison Luiz Devos	32	University of Alberto	71	Avustralya	504	Journal of Clinical Nursing	141
Ramos, Flavia Regina	28	University of Toronto	57	İsveç	413	Nursing Philosophy	117
Suhonen, Riitta	27	Åbo Akademi University	56	Norveç	349	Nurse Education Today	108
De Casterle, Bernadette Dierckx	26	Tehran University of Medical Sciences	54	İran	308	Nursing Philosophy	130
Naden, Dagfinn	24	The University of British Columbia	54	Finlandiya	295	Revista Brasileira de Enfermagem	95
Dalmolin, Grazielle De Lima	24	Umeå University	49	İspanya	205	Nursing Science Quarterly	84

Şekil 1. Yıllara göre yayın ve atıf sayıları

Atıf Analizi (Dergi, Yazar, Makale ve Ülke)

Bir dökümandan diğerine yapılan doğrudan atıflar, atıf ağı analizinde gösterilmektedir. Bir dökümana yapılan atıf sayısının artması atıf ağına gücünü artırmaktadır (Aslan, 2022). Bu araştırmada bibliyometrik analize alınan makalelerin toplam atıf sayısı 82.919 olarak belirlendi. Alandaki ilk yayın ve ilk atıf 1977 yılında yapılmıştır (3 makale, 1 atıf). Makalelerin yıllara göre atıf sayısı incelendiğinde; alanda en fazla atıf 2022 yılında (9114 atıf), ikinci olarak 2023 yılında (8792 atıf), üçüncü olarak ise 2021 yılında (8695 atıf) yapılmıştır (Şekil 1).

Bibliyometrik analizde, en az iki yayın ve iki atıf kriteri uygulanarak yapılan dergi ve atıf analizinde, 233 kaynak arasından 192 derginin eşik değeri karşıladığı belirlenmiştir. Bu analize göre hemşirelik alanında etik konusuyla ilgili en fazla atıf alan dergi Nursing Ethics olmuştur (1980 makale, 34833 atıf). En fazla atıf alan ikinci derginin Journal

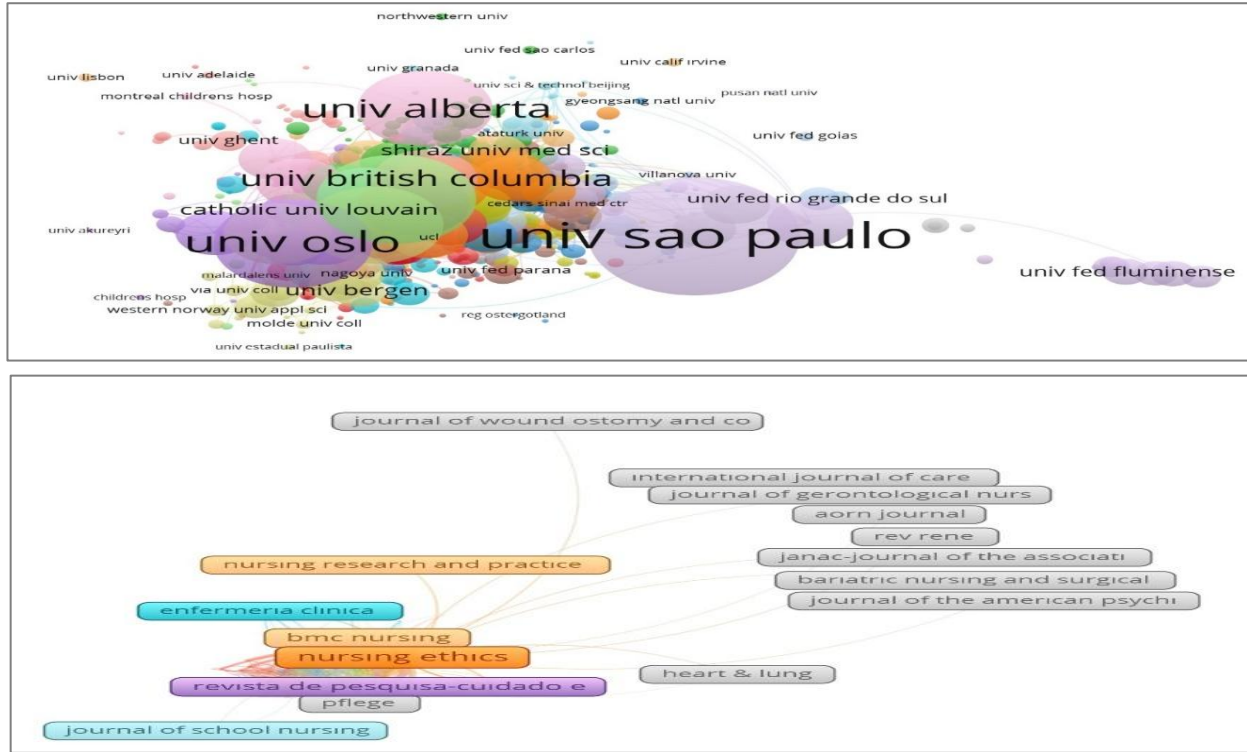
of Advanced Nursing (7780 atıf), en fazla atıf alan üçüncü derginin ise Scandinavian Journal of Caring Sciences dergisi olduğu belirlenmiştir (3137 atıf) (Tablo 2, Şekil 2).

Corley, MC tarafından 2002 yılında Nursing Ethics dergisinde yayımlanan “Nurse moral distress: A proposed theory and research agenda” başlıklı makale 399 atıf sayısı ile şimdiye kadar alanda en çok atıf alan makale olmuştur. Corley MC ve ark. tarafından 2005 yılında Nursing Ethics dergisinde yayımlanan “Nurse moral distress and ethical work environment” başlıklı makale 340 atıf sayısı ile alanda en çok atıf alan ikinci makale olmuştur. Nursing Ethics dergisinde yayımlanan “The ICN code of ethics for nurses” başlıklı makale 337 atıf sayısı ile alanda en çok atıf alan üçüncü makale olmuştur (Tablo 2).

Tablo 2. En çok atıf alan ilk 10 yazar, makale ve dergi

Makale	Yazar-Yıl	Toplam Atıf	Dergi	Toplam Atıf
Nurse moral distress: A proposed theory and research agenda	Corley, MC. 2002	399	Nursing Ethic	34833
Nurse moral distress and ethical work environment	Corley, MC. ve ark., 2005	340	Journal of Advanced Nursing	7780
The ICN code of ethics for nurses	Anonymous, 2001	337	Scandinavian Journal of Caring Sciences	3137
Registered nurses' perceptions of moral distress and ethical climate	Pauly, B. ve ark., 2009	233	Journal of Clinical Nursing	3022
Moral distress experienced by nurses: A quantitative literature review	Oh, Y. ve Gastmans, 2015	223	International Journal of Nursing Studies	2269
Moral distress reconsidered	McCarthy, J. ve Deady, R., 2008	223	Advances in Nursing Sciences	1632
Doctors' and nurses' perceptions of ethical problems in end-of-life decisions	Oberle, K. and Hughes, D., 2001	208	Journal of Nursing Scholarship	1477
Relational autonomy or undue pressure? Family's role in medical decision-making	Ho, A. 2008	203	Nurse Education Today	1434
Methodological and ethical issues in conducting qualitative research with children and young people: A literature review	Kirk, S., 2007	200	Nursing Philosophy	1242
Ethics in qualitative research	Orb, A., 2001	199	Journal of Nursing Management	1085

Şekil 2. Atıf analizine göre yazar, kurum, dergi ağı haritası

Şekil 2. (devam) Atıf analizine göre yazar, kurum, dergi ağı haritası

Hemşirelik alanında etik konusu ile ilgili yayımların atıf analizi, yazar başına en az üç yayın ve yayın başına en az üç atıf olarak sınırlandırıldığında 14459 yazar arasında 840 yazarın eşik değeri karşıladığı belirlenmiştir. En fazla atıf yapılan yazarın Leino-Kilpi, Helena (65 makale, 1035 atıf), ikinci sırada Gastmans, Chris (35 makale, 1357 atıf) ve üçüncü sırada ise Norberg Astrid olduğu belirlenmiştir (18 makale, 1200 atıf) (Şekil 3).

Hemşirelik alanında etik konusu ile ilgili yayımların atıf analizi kurum başına en az üç yayın ve yayın başına en az üç atıf olarak sınırlandırıldığında 4684 kurum arasında 848 kurumun eşik değeri karşıladığı belirlenmiştir. En fazla atıf alan kurumun University of Oslo (1796 atıf) olduğu, ikinci sırada University of Turku (1735 atıf) ve üçüncü sırada ise Karolinska Institute'un yer aldığı saptanmıştır (1687 atıf) (Şekil 3).

Ortak yazar analizi (yazar, kurum, ülke)

Ortak yazar analizinde, yazar başına minimum yayın ve minimum atıf sayısına göre sınırlandırma yapıldığında, 14443 yazarın eşik değerleri karşıladığı belirlenmiştir. Bibliyometrik analize göre 14443 yazar 6.095 makale yazmıştır. Yazar başına eşik değer üç yayın ve üç atıfıla sınırlandırılarak ortak yazar analizi yapıldığında 824

yazarın eşik değeri karşıladığı saptanmıştır. Alanda ortak yazar olarak en çok makaleye sahip olan

yazarın Leino-Kilpi, Helena (65 makale, 146 bağlantı, 82 toplam bağlantı gücü) olduğu, ikinci sırada Edison Luiz Devos Barlem (32 makale, 89 toplam bağlantı gücü) ve üçüncü sırada ise Grazielle De Lima Dalmolin'in bulunduğu belirlenmiştir (24 makale, 85 bağlantı, 63 toplam bağlantı gücü) (Tablo 1, Şekil 3).

Ortak yazar-kurum iş birliği analizinde, eşik değerleri karşılayan ve iş birliği yapan toplam kurum sayısı 4684 olarak belirlenmiştir. Kurum başına eşik değeri en az üç yayın ve üç atıfıla sınırlandırıldığında iş birliği yapan toplam kurum sayısı 848 olarak saptanmıştır. Bibliyometrik analize göre en fazla iş birliği yapan kurumun University of Turku (111 toplam bağlantı gücü), ikinci sırada Karolinska Institute (99 toplam bağlantı gücü) üçüncü sırada ise University of Oslo'nun bulunduğu belirlenmiştir (84 toplam bağlantı gücü) (Şekil 3).

Ortak yazar-ülke iş birliği analizinde, eşik değerleri karşılayıp iş birliği yapan toplam ülke sayısı 118 olarak belirlenmiştir. Ortak yazar ülke analizine göre en fazla iş birliği yapan ülkenin ABD (309 toplam bağlantı gücü), ikinci sırada İngiltere (229 toplam bağlantı gücü) üçüncü sırada ise

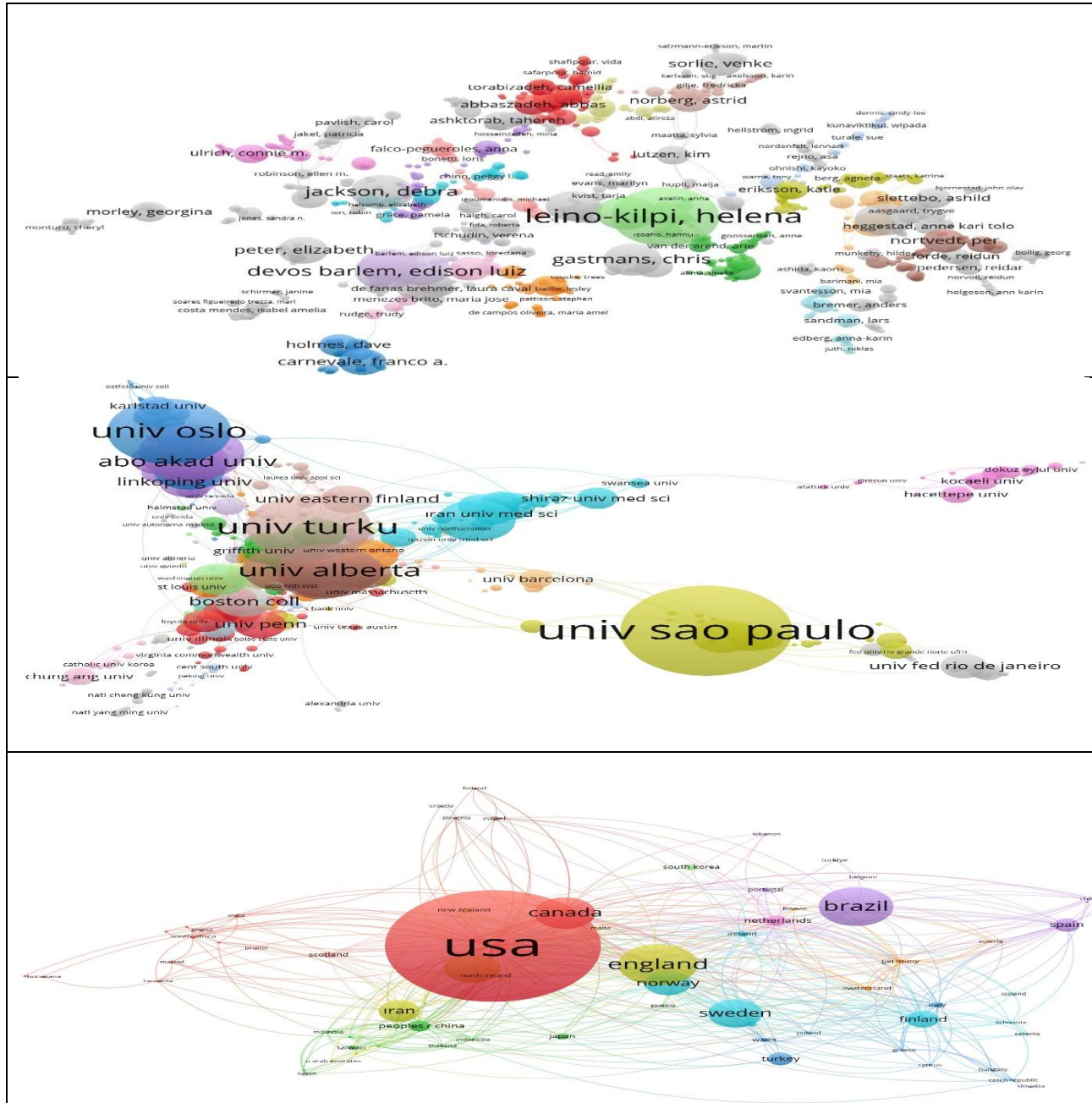
İsveç'in bulunduğu saptanmıştır (169 toplam bağlantı gücü) (Şekil 3).

Kurumlar ve Ülke Deseni

Bibliyometrik analizde literatüre en çok katkı sunan ilk beş üniversite sırasıyla; University of Sao Paulo (118 makale), University of Turku (86 makale), University of Oslo (85 makale), Karolinska Institute (73 makale) ve University of Alberto (71 makale) olarak belirlenmiştir.

Yayımlanan makaleler ülke bazında incelendiğinde, veri setindeki 200 ortak yazarın 112

farklı ülkeden olduğu belirlenmiştir. İlgili literatüre yayın sayısı açısından en fazla katkı sağlayan ülkelerin ABD (2111 makale), İngiltere (990 makale), Brezilya (559 makale), Kanada (515 makale) ve Avustralya (504 makale) olduğu saptandı. Yıllara göre ülkelerin makale sayısı değerlendirildiğinde; ABD'nin en fazla makale yayımlayan ülke olduğu, ardından sırasıyla İngiltere, Brezilya, Kanada ve Avustralya'nın geldiği görülmektedir (Tablo 1, Şekil 3).

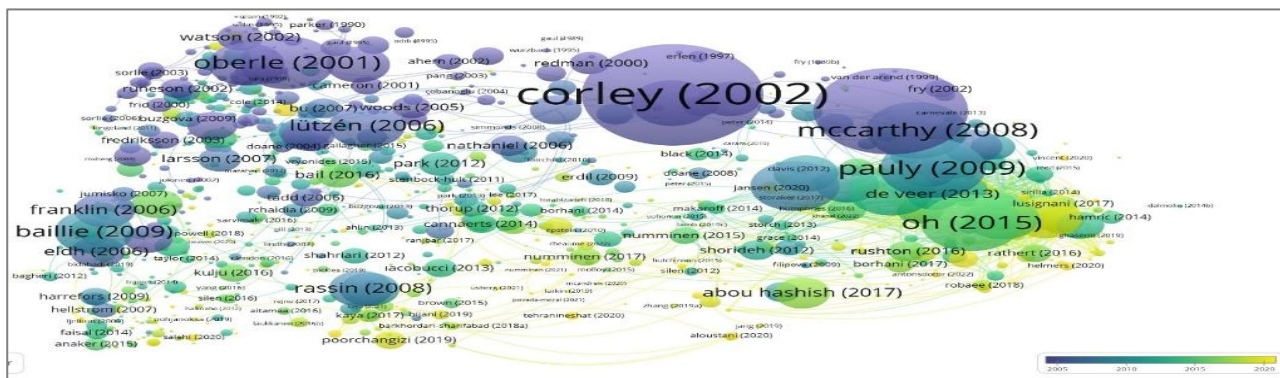

Şekil 3. Ortak yazar-yazar, kurum ve ülke analizi ağ haritası

Bibliyografik Eşleşme Analizi

Referans listelerinde bir ya da daha fazla ortak kaynağa atıf yaptığı belirlenen dökümanlar bibliyografik eşleşmiş dökümanlar olarak adlandırılır (Bağış, 2021). Hemşirelik alanında etik konusu ile ilgili makalelerin bibliyografik eşleşme haritası Şekil 4’te gösterilmiştir. Bibliyografik eşleşme analizinde, eşik değerleri karşılayan toplam makale sayısı 6.082’dir. Eşik değer döküman başına 5 atıf olarak sınırlandırılarak yapılan analizde, 3.507 yayının bu eşik değeri karşıladığı belirlenmiştir. Dökümanların bibliyografik eşleşme analizine göre Corley, MC tarafından yazılan (2002) “Nursing moral distress: a proposed theory and research

agenda” (399 atıf, 559 bağlantı, 279.813 toplam bağlantı gücü) başlıklı makalenin en yüksek bağlantı gücüne sahip olduğu belirlendi. İkinci sırada Corley MC ve ark. tarafından (2005) yılında yayımlanan “Nursing moral distress and ethical work environment” başlıklı makale (340 atıf, 405 bağlantı, 886 toplam bağlantı gücü), üçüncü sırada ise Pauly Bernadette ve ark. (2009) tarafından yazılan “Registered nurses’ perceptions of moral distress and ethical climate” başlıklı makale arasındaki atıf bağlantılarının yüksek olduğu görülmüştür (233 atıf, 1.259 toplam bağlantı gücü) (Şekil 4).

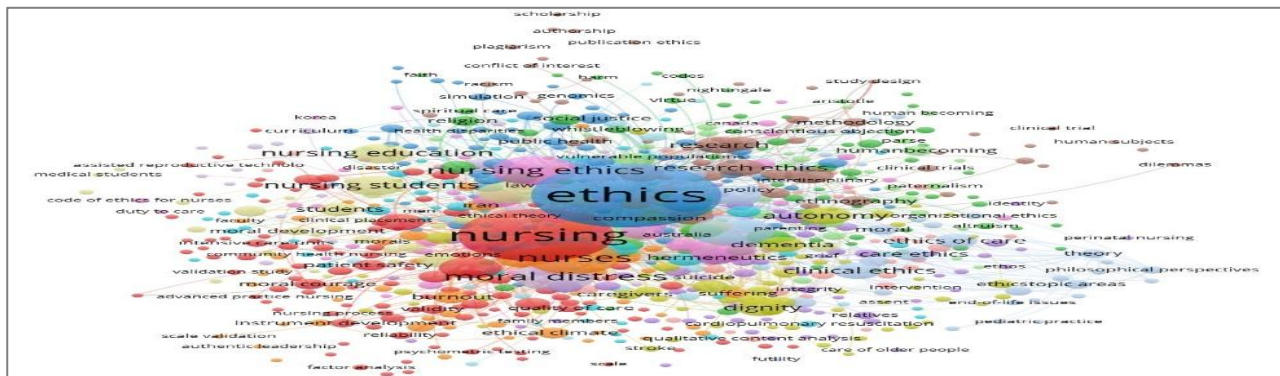
Şekil 4. Yıllara göre bibliyometrik eşleşme haritası

Anahtar Kelime Analizi

Şekil 5'te bibliyometrik analize dahil edilen makalelerde kullanılan ortak kelimeler arasındaki ilişkinin görsel ağ haritası gösterilmiştir. Şekilde daire boyutu en çok araştırılan konuyu gösterirken sarı bölgeler daha güncel olan konuları göstermektedir. Bu analize göre alanda yayımlanan makalelerde toplam 9421 anahtar kelime kullanıldığı belirlenmiştir. Ortak anahtar kelime ağı analizine göre en sık kullanılan anahtar kelimeler “ethics” (1.311 olay, 3.688 toplam bağlantı gücü, 217 bağlantı), “nursing” (892 olay, 2583 toplam

bağlantı gücü, 142 bağlantı), ve “nurses” olmuştur (79 olay, 283 toplam bağlantı gücü, 139 bağlantı).

Anahtar kelime analizinde sık kullanılan diğer anahtar kelimeler şunlardır; “qualitative research” (267 olay, 858 toplam bağlantı gücü) “moral distress” (244 olay, 750 toplam bağlantı gücü), “nursing ethics” (268 olay, 699 toplam bağlantı gücü), “palliative care” (163 olay, 505 toplam bağlantı gücü), “education” (140 olay, 451 toplam bağlantı gücü), “nurse” (120 olay, 374 toplam bağlantı gücü), “professional ethics” (102 olay, 364 toplam bağlantı gücü) (Şekil 5).

Sekil 5. Anahtar kelime analizi

Tartışma

Bu bibliyometrik araştırmada, “hemşirelikte etik” konulu 6.095 WoS indeksli makale incelendi. Bu çalışmanın bulgularına göre hemşirelik alanında etik konulu ilk araştırma 1977 yılında yayımlanmış ve yayın sayısı hızla artarak 2019 yılında en yüksek sayıya ulaşmıştır. 1977 yılında 3 makale yayımlanmış olmasına rağmen 1978 yılında ise hiç makale yayımlanmamıştır. Konuyla ilgili yayınların özellikle 2000’li yıllardan sonra arttığı, ancak COVID-19 pandemisi döneminde bu sayının biraz azaldığı belirlenmiştir. Literatüre bakıldığında, hemşireliğin birçok alanında yayın sayısının 2000’li yıllardan sonra artış gösterdiği görülmektedir (Bilik ve ark., 2020; Fordjour ve Chow, 2022; Ghamgator ve ark., 2021). Bu sonucun, bu yıllarda hem araştırmacı sayısında hem de hemşirelikle ilgili kaliteli yayın yapan dergi sayısında artış olması ile ilişkili olduğu düşünülmüştür. Hemşirelikte etik konulu çalışma sayısının artması, bu alana olan ilgi ve bilimsel üretkenliğin arttığını dolayısıyla literatürün zenginleşmesine katkı sağladığını göstermektedir. Bu doğrultuda, hemşirelik alanında etik konusunun güncelliğini koruyarak araştırmacıların ilgisini çekmeye devam edeceği öngörülmektedir.

Bu bibliyometrik analizde, hemşirelikte etik konusunda en fazla yayına sahip ülkenin ABD, en fazla yayına sahip kurumun São Paulo Üniversitesi, en fazla yayın yapan yazarın Helena Leino-Kilpi ve en fazla makale yayımlayan derginin Nursing Ethics olduğu belirlenmiştir. Amerika ve İngiltere gibi gelişmiş ülkelerin bu alanda en fazla araştırmaya sahip ülkeler olduğu görülmektedir. Literatürde hemşirelik alanıyla ilgili yapılan diğer bibliyometrik çalışmalarda, ABD’nin bu alanda en fazla çalışmaya sahip ülke olduğu bulunmuştur (Sweileh ve ark., 2017; Cash-Gibson ve ark., 2018; Azizoğlu ve Terzi, 2024). Hemşirelik etiği alanında en üretken yazarların ABD’den olmasının, hemşirelik eğitiminin bu ülkede güçlü olmasından, bu alanda çalışan bilim insanlarının sayısının fazla ve üretken olmasından ve sağlanan fon desteklerinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Hemşirelikte etik konulu araştırmalar arasında en çok atıf alan çalışma, Corley, M.C. tarafından 2002 yılında Nursing Ethics dergisinde yayımlanan "Nurse moral distress: A proposed theory and research agenda" başlıklı makale olmuştur (WoSCC indeksinde 399 atıf). Bu makalenin, etik davranış ve ahlaki sıkıntının ne anlama geldiğini, ahlaki sıkıntının kaynaklarını, ahlaki sıkıntı teorisini, nasıl önlenebileceğini ve önlenemediğinde nasıl

yönetileceğini ayrıntılı bir şekilde açıklaması (Corley, 2002), yapılan alıntı sayısının yüksek olmasını açıklamaktadır.

En fazla atıf alan ikinci çalışma ise Corley ve ark. tarafından 2005 yılında Nursing Ethics dergisinde “Nurse moral distress and ethical work environment” başlığıyla yayımlanan makaledir (WoSCC indekste 340 atıf). Örneklemini hemşirelerinin oluşturduğu bu araştırmada, ahlaki sıkıntı görülme yoğunluğu, ahlaki sıkıntı görülme sıklığı ve etik çalışma ortamı arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışma sonucunda, hemşirelerde orta düzeyde ahlaki sıkıntı görüldüğü belirlenmiştir. Ahlaki sıkıntı görülme yoğunluğu ile etik çalışma ortamı arasında ahlaki sıkıntı görülme sıklığıyla ilişkili olduğu bildirilmiş, yaş ile ahlaki sıkıntı görülme yoğunluğu arasında ise negatif yönde bir ilişki bulunmuştur (Corley ve ark. 2005). Bu makalenin yüksek atıf sayısının, ahlaki sıkıntı konusunun hemşirelikte etik alanında en çok çalışılan ve en çok problem oluşturan durumlardan biri olmasından ve bu konuda yapılan yayın sayısının fazla olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

En fazla atıf alan üçüncü çalışma, Nursing Ethics dergisinde yayımlanan “The ICN Code of Ethics for Nurses” başlıklı makaledir. Bu makale, 337 atıf sayısı ile alanda en çok atıf yapılan üçüncü yayın olmuştur. Makalede, Uluslararası Hemşirelik Konseyi’nin hemşireler için belirlediği etik kodlar ve etik unsurlar yayımlanmıştır. Dolayısıyla, hemşirelikte etik konulu ya da başlıklı yayın yapan yazarların bu makaleden alıntı yapması ve atıf sayısının yüksek olması beklenen bir durumdur. Hemşirelikte etik kodlar ilk olarak 1953 yılında Uluslararası Hemşirelik Konseyi tarafından kabul edilip yayımlanmış, daha sonra yeniden düzenlenip gözden geçirilerek 2000 yılında tekrar onaylanmış ve yayımlanmıştır. Bu makalede, hemşirelik etik kodları ve etik davranış standartlarını belirleyen temel unsurlar yer almaktadır (ICN, 2001). Tüm dünyada hemşirelik uygulayıcıları, mesleki etik ilkelerini belirlemek için ICN’in etik kodlarını temel almış ve uygulamışlardır.

Bu çalışmada Nursing Ethics dergisi alanda en fazla yayın yapan ve en aktif dergi olarak belirlenmiştir. Nursing Ethics dergisi İngiltere merkezli olarak 1994 yılında yayın yapmaya başlayan “Science Citation Index Expanded” indeksi kapsamında hemşirelik alanında yayın yapan önemli bir dergidir (2023 yılı Dergi Atıf Göstergesi=1.42, Etki Faktörü=2.9) (<https://mjl.clarivate.com/journal-profile>, 2025).

Hemşirelik etiği konusuna odaklanan ve bu alanda yayınlar yapan bu dergi, araştırma sonuçlarının daha merkezi bir şekilde sunulmasına katkı sağlamıştır. Bu nedenle, seçilen araştırma alanındaki en üretken derginin Nursing Ethics dergisi olması şaşırtıcı değildir. Hemşirelik etiği araştırmalarındaki eğilimleri irdeleyen Vošner ve ark. (2016)'nın çalışmasında da benzer şekilde, konu hakkında en çok yayın yapan derginin Nursing Ethics olduğu belirlenmiştir (Vošner ve ark, 2016). Journal of Advanced Nursing dergisinin ise bu konuda en fazla yayın yapan ikinci dergi olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte en fazla atıf alan makalelerin de bu iki dergide yayımlandığı tespit edilmiştir. Bu durum, hemşirelikte etik başlığı altında yapılan araştırmaların yazarlarının, makalelerini konuya özgü dergilerde yayımlamak istediklerini göstermektedir. Ancak yalnızca hemşirelik etiğine odaklanan dergilerde değil, multidisipliner bir yaklaşımda faydalı olabilecek daha genel dergilerde de yayın yapma fırsatları araştırılmalıdır. Bu şekilde, araştırmalar sadece hemşirelik etiği uzmanlarına değil, aynı zamanda diğer alanlardaki uzmanlara ve multidisipliner bakış açılarına da ulaşılabilir.

Ortak anahtar kelime ağ analizine göre araştırma tarihileri arasında (1977 ve 2024 yılları) en sık kullanılan anahtar kelimeler sırasıyla "ethics", "nursing", "nurses" olmuştur. Araştırmacıların konu ile ilgili ortak kavramları kullanmaları dil birliğinin sağlanması ve daha fazla okuyucuya ulaşmalarını sağlayan önemli bir faktördür. Hemşirelikte etik konusu ile ilgili yapılacak çalışmalarda konu alanlarına uygun olarak bu çalışmada belirlenen anahtar kelimeleri kullanmak, çalışmanın görünürlüğünü ve atıf alma oranını artırabilir. Literatürde hemşirelikte etik konusunda artarak devam eden yayınlarda şu temalar dikkat çekicidir; hemşirelik için etik kurallar (Wilson ve ark., 2000; Besel, 1986; Thompson ve Thompson, 1986); ahlak, insan değerleri, hasta hakları (Becker, 1986; Syby, 1984); ölüm ve ölme etiği (Levant, 1985; Poletti, 1985); yaşlı bakımı etiği (Hirshfeld, 1985; Chinn, Wheeler, 1985; Griffin, 1983) ve felsefi ikilemler (Ganz ve ark., 2015). Azizoğlu ve Terzi (2024)'nin yaptığı bibliyometrik analiz çalışmasında, "sağlıkta eşitlik", "etik", "sosyal adalet", "sağlık politikası" ve "küresel sağlık" anahtar kelimelerinin daha yaygın olarak kullanıldığı ve "sağlıkta eşitlik" kelime ağının en yüksek bağlantı gücüne sahip olduğu bildirilmiştir (Azizoğlu ve Terzi, 2024). Bu çalışmada ise en yüksek bağlantı gücüne sahip anahtar kelimenin "etik" olduğu belirlenmiştir.

Literatürdeki anahtar kelimelerden anlaşıldığı üzere "hemşirelikte etik" anahtar kelimesi ile yapılan çalışma sayısı çok sınırlıdır. Daha çok genel etik, tıp etiği ya da spesifik konular üzerine etik araştırılmıştır. Ancak hemşire, hemşirelikte etik anahtar kelimelerinin irdelenmesi daha yetersiz kalmıştır. Özellikle son yıllarda teknolojinin ilerlemesi, yapay zekâ ve artırılmış gerçeklik gibi teknolojilerin sağlık siteminde kullanılmaya başlanması hemşirelik bakımı ve hemşirelik girişimlerinin sağlanmasında da etik problemler, hasta güvenliği gibi sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur (Stokes ve Palmer, 2020). Sağlıkta yapay zekâ teknolojisinin gelişmesiyle birlikte bazı etik endişeler ve sorunlar ortaya çıkmıştır. Bunlardan biri, yapay zekâ teknolojisinin büyük miktarda hasta verisi içermesi nedeniyle veri gizliliğinin ve güvenliğinin sağlanması gerekliliğidir (Nashwan ve Abujaber, 2023). Ayrıca yapay zekâ ve robotların hasta bakımında kullanılmasının, hemşirelik uygulamalarında içsel zenginliği azaltabileceği ve hastaların, hemşireler tarafından bakım almayı tercih etmelerine rağmen isteksizce robot bakımlarını kabul etmek zorunda kalacakları endişeleri de bulunmaktadır (İbuki ve ark., 2024). Bu nedenle, teknolojinin ilerlemesiyle birlikte sağlık sisteminde ve hasta bakımında kullanılmaya başlanan yapay zekâ, robotlar, artırılmış gerçeklik ve sanal gerçeklik gibi teknolojilerle birlikte, gelecekteki çalışmalarda özellikle "robot bakıcılığı etiği", "bakım etiği", "etik ikilemler", "gizlilik ve mahremiyet", "veri güvenliği", "etik tasarım", "etik standartlar" ve "eşitlik" gibi anahtar kelimelerin daha sıklıkla kullanılacağını görebiliriz.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın ilk sınırlılığı, literatür taramasının sadece "Web of Science Core Collection" veri tabanında yapılmış olması nedeniyle, "Web of Science" indeksli olmayan dergilerde yayımlanan "hemşirelikte etik" ile ilgili çalışmaların bibliyometrik analize dahil edilmemiş olmasıdır. Araştırmanın ikinci sınırlılığı ise yalnızca "makale" başlığında yer alan yayınların çalışma kapsamına alınmış olmasıdır. Bu nedenle, bu araştırmanın sonuçları bu alanda yapılan tüm çalışmaları kapsamayabilir.

Sonuç ve Öneriler

Bu bibliyometrik analiz sonucunda hemşirelikte etik alanına olan ilgilin konuyla ilgili yayın ve atıf sayısının son yıllarda giderek arttığı belirlendi. Çalışmalarda özellikle hemşireler için etik kurallar,

ahlaki sıkıntı, palyatif bakımda etik, eğitimde etik, profesyonel etik gibi anahtar kelimelerinin daha yaygın olarak kullanıldığı ve araştırmaların bu alanda yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. En fazla atıf alan yayımlar incelendiğinde, hemşirelikte etik kodlar, ahlaki sıkıntı, ahlaki sıkıntı nedenleri ve sıklığı ile ilgili konuların ön planda olduğu görülmüştür. Yapılan çalışmalarda daha çok genel etik ya da spesifik konular üzerine etik araştırılırken “Hemşirelikte etik” anahtar kelimesi ile yapılan çalışma sayısı sınırlıdır. Bu çalışmanın gelecekteki çalışmalara özellikle “etik” ile birlikte “hemşirelikte etik” kavramının araştırılmasına dikkat çekeceğini düşünmekteyiz. Hemşirelikte etik konusunun gelişen bilişim teknolojileri ile birlikte “veri güvenliği”, “etik tasarım”, “bakım etiği”, “teknoloji ve etik” gibi konuları içine alan çalışmaların yapılmasını da önermekteyiz. Hemşire araştırmacıların, genel etik kavramlarının ötesine geçerek hemşirelik bağlamındaki etik konulara odaklanması gerektiği düşünülmektedir. Özellikle gelişen teknoloji ışığında, konu ile ilgilenen ve araştırma yapmayı planlayan araştırmacıların veri güvenliği, hasta mahremiyeti ve dijital etik gibi konulara daha fazla odaklanması gerektiği söylenilebilir.

Araştırmannın Etik Yönü/Ethics Committee Approval:

Bu çalışma WoS’da yayınlanmış araştırmalar üzerinden geriye dönük inceleme yapıldığı için etik kurul onayı gerekmemektedir. Çalışma kapsamında yararlanılan bütün kaynaklara kaynakça kısmında yer verilmiştir. “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamındaki bütün ilkelere uyulmuştur.

Hakem/Peer-review: Dış hakem değerlendirmesi.

Yazar Katkısı/Author Contributions: Fikir/Kavram: AÇ, SPC; Tasarım: AÇ; Veri Toplama ve Veri İşleme: AÇ, SPC; Kaynak Tarama: AÇ, SPC; Makalenin Yazımı: AÇ, SPC; Eleştirel İnceleme: AÇ, SPC.

Çıkar çatışması/Conflict of interest: Araştırmacılar herhangi bir çıkar çatışması belirtmemişlerdir.

Finansal Destek/Financial Disclosure: Bu araştırma için finansal destek alınmamıştır.

Çalışma Literatüre Ne Kattı?

- Bu araştırma hemşirelikte etik konulu yapılan bilimsel çalışmaların popüler noktalarını ve araştırma eğilimlerinin genel etik, etik kurallar, ahlaki sıkıntı, eğitimde etik, palyatif bakımda etik ve profesyonel etik gibi konuların daha çok araştırıldığını ortaya koymuştur.
- Etik bakım, etik teori, klinik etik, araştırma etiği, merhamet, otonomi, biyoetik, veri güvenliği,

mahremiyet, ötenazi gibi konularına ilginin daha az olduğu ve bu konularla ilgili daha az araştırma yapıldığı belirlenmiştir.

- Bu alana ilgi duyan ve çalışma yapmak isteyen araştırmacılara iş birliği yapabileceği alandaki etkili yazarları ve kurumları bulmasına yardımcı olabileceği düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Aslan, E. (2022). Sosyal bilim araştırmalarında VOSviewer ile bibliyometrik haritalama ve örnek bir uygulama. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22 (Özel Sayı 2), 33-56.
- Azizoğlu F, Terzi B. (2024). The research topics on health equality, nursing and ethics:a bibliometric analysis study. *Türkiye Klinikleri Journal of Medical Ethics-Law and History*, 32(2), 87-98. <https://doi.org/10.5336/mdethic.2023-100296>
- Bağış, M. (2021). Main analysis techniques used in bibliometric research. In O. Ozturk & G. Gürler (Eds.), *Bibliometric analysis as a literature review tool* (2nd ed.). Nobel scientific works.
- Beauchamp TL, Childress JF. (2019). *Principles of biomedical ethics*. 8th ed. Oxford: Oxford University Press.
- Becker H. (1986). An ethical dilemma for ESRD: preserving human values. *ANNA Journal*, 13(4), 232–234.
- Besel L. (1986). Code of ethics for nursing, Canadian Nurses Association. *AARN News Lett.* 42(10), 8–15.
- Bilik O, Damar HT, Ozdagoglu G, Ozdagoglu A, Damar M. (2020). Identifying trends, patterns, and collaborations in nursing career research: A bibliometric snapshot (1980–2017). *Collegian*. <https://doi.org/10.1016/j.colegn.2019.04.005>
- Cash-Gibson L, Rojas-Gualdrón DF, Pericàs JM, Benach J. (2018). Inequalities in global health inequalities research: A 50-year bibliometric analysis (1966–2015). *PLoS One*, 13(1), e0191901.
- Chinn PL, Wheeler CE. (1985). Feminism and nursing. *Nursing Outlook*, 33(2), 74–77.
- Corley MC. (2002). Nursing Ethics” dergisinde “Nurse moral distress: A proposed theory and research agenda. *Nursing Ethics*. 9(6), 636-650. <https://doi.org/10.1191/0969733002ne557oa>
- Corley MC, Minick P, Elswick RK, Jacop M. (2005). Nurse moral distress and ethical work environment. *Nursing Ethics*, 12(4), 381-390. <https://doi.org/10.1191/0969733005ne809oa>
- Çobanoğlu A. (2024). Overview of research on end-of-life care in the nursing field: a bibliometric analysis and science mapping. *Perspectives in Palliative & Home Care*, 3(3), 102-111. <https://doi.org/10.29228/pphjournal.78982>
- Fordjour GA, Chow AYM. (2022). Global research trend and bibliometric analysis of current studies on end-of-life care. *International Journal of Environmental*

- Research and Public Health, 19(18), 11176. <https://doi.org/10.3390/ijerph191811176>
- Fowler M. (2009). Nursing's ethical tradition: from 1987 to the rise of bioethics. In Davis A, Fowler M, Aroskar M (eds.) Ethical dilemmas and nursing practice. 5th ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, ss. 30–42.
- Fowler M. (2016). Legacy ethics: toward a thicker account of nursing ethics. *Nursing Ethics*, 23(1), 7–21.
- Ganz FD, Wagner N, Toren O. (2015). Nurse middle manager ethical dilemmas and moral distress. *Nursing Ethics*, 22(1), 43–51.
- Ghamgosar A, Zarghani M, Nemati-Anaraki L. (2021). Bibliometric Analysis on Geriatric Nursing Research in Web of Science (1900–2020). *BioMed Research International*. 2021, 758161. <https://doi.org/10.1155/2021/8758161>
- Grace PJ. (2023). Philosophical foundations of applied and professional ethics. In: Grace PJ, Uveges MK (eds) 4th ed. Burlington, MA: Nursing ethics and professional decision making in advanced practice. Jones and Bartlett Learning. 2–35.
- Griffin AP. (1983). A philosophical analysis of caring in nursing. *Journal of Advanced Nursing*, 8(4), 289–295.
- Hirshfeld MJ. (1985). Ethics and care for the elderly. *International Journal of Nursing Studies*, 22(4), 319–328.
- Ibuki T, Ibuki A, Nakazawa E. (2024). Possibilities and ethical issues of entrusting nursing tasks to robots and artificial intelligence. *Nursing Ethics*, 31(6):1010–1020. <https://doi.org/10.1177/09697330221149094>
- International Council of Nurses (ICN), (2001). The ICN code of ethics for nurses. *Nursing Ethics*, 8(4), 375–379.
- International Council of Nurses (ICN), The ICN Code of Ethics for Nurses (20 October 2021) 2021 Raporu. Erişim tarihi:17.02.2025, <https://www.icn.ch/resources/publications-and-reports?category=75&year=2021>
- Jansen T-L, Hem MH, Dambolt LJ, Hanssen I. (2020). Moral distress in acute psychiatric nursing: Multifaceted dilemmas and demands. *Nursing Ethics*, 27(5), 1315–1326.
- Levant S. (1985). Natural death: an alternative in New Jersey. *Georgetown Law J*. 73(5), 1331–1354.
- Lingler JH, Deem MJ. (2024). *Nursing ethics: normative foundations, advanced concepts, and emerging issues*. New York, NY: Oxford University Press.
- Nashwan AJ, Abujaber AA. (2023). Harnessing large language models in nursing care planning: opportunities, challenges, and ethical considerations. *Cureus*. 15(6): e40542. <https://doi.org/10.7759/cureus.40542>
- Özkan S. (2023). Dijital eşitsizliği anlamak: erken tespit ve eylem için bibliyometrik analiz. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(4), 547–571. https://doi.org/10.17932/IAU.IAUSBD.2021.021/iausbd_v15i4006
- Poletti RA. (1985). Ethics of death and dying. *International Journal of Nursing Studies*, 22(4), 329–334.
- Stokes F, Palmer A. (2020). Artificial intelligence and robotics in nursing: Ethics of caring as a guide to dividing tasks between AI and humans. *Nursing Philosophy*, 21, e12306. <https://doi.org/10.1111/nup.12306>
- Sweileh WM, Al-Jabi SW, AbuTaha AS, Zyoud SH, Anayah FMA, Sawalha AF. (2017). Bibliometric analysis of worldwide scientific literature in mobile - health: 2006-2016. *BMC Medical Informatics Decision Making*, 17(1), 72.
- Syby CA. (1984). Ethical dilemmas a need for values clarification education. *Critical Care Nursing Quarterly*, 7(1), 1–11.
- Talan T. (2021). Bibliometric analysis of the research on seamless learning. *International Journal of Technology in Education*, 4(3), 428–442. <https://doi.org/10.46328/ijte.113>
- Thompson HO, Thompson JE. (1986). Code of ethics for nurse-midwives. *Journal of Nurse- Midwifery*, 31(2), 99–102.
- Vošner HB, Železnik D, Kokol D, Vošner J, Završnik J. (2016). Trends in nursing ethics research: Mapping the literature production. *Nursing Ethics*, 24(8). <https://doi.org/10.1177/0969733016654314>
- Wilson K, Scott J, Graham I, et al. (2000). Attitudes of terminally ill patients toward euthanasia and physician-assisted suicide. *Archives of International Medicine*, 160(16), 2454–2460.
- Web of Science Master Journal List, 2025. Erişim Tarihi: 13.03.2025. <https://mjl.clarivate.com/journal-profile>.
- Web of Science, 2025. Erişim Tarihi:13.03.2025. <https://clarivate.com/academia-government/scientific-and-academic-research/research-discovery-and-referencing/web-of-science/>
- Zhen C, Zonghua W, Yu L, Huijuan M, Jing T, Suofei Z, Lei Z. (2022). Development and application of an online learning platform for nursing ethics: A teaching practice research. *Nurse Education Today*, 112, 105336. 1–8.